

другата Договорна страна, најмалку дванаесет месеци пред истекот на рокот, за својата намера да ја раскине спогодбата.

3. На инвестициите реализирани пред настапувањето на откажувањето на оваа спогодба одредбите од член 1 до 12 и понатаму ќе важат во период од наредни десет години од тој датум.

Во потврда на тоа доле потпишаните лица, овластени од своите влади, ја потпишаа оваа спогодба.

Составено во Скопје на ден 4 септември 1996 година во два оригинала, на македонски, српски и англиски јазик, со тоа што сите текстови подеднакво се автентични. Во случај на разлики во толкувањето, текстот на англиски јазик е меродавен.

ЗА ВЛАДАТА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

д-р Таки Фити с.р.

ЗА СОЈУЗНАТА ВЛАДА НА
СОЈУЗНА РЕПУБЛИКА

ЈУГОСЛАВИЈА

Ѓорѓе Ширадовиќ с.р.

СПОРАЗУМ

измеѓу

ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ МАКЕДОНИЈЕ

И

САВЕЗНЕ ВЛАДЕ САВЕЗНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

О УЗАЈАМНОМ ПОДСТИЦАЊУ И ЗАШТИТИ УЛАГАЊА

Влада Републике Македоније и Савезна Влада Савезне Републике Југославије (у даљем тексту: "Стране уговорнице"),

У жељи да створе повољне услове за повећање привредне сарадње измеѓу Страна уговорница,

У намери да створе и одржавају повољне услове за узајамна улагања,

Уверене да ће подстицање и заштита улагања допринети јачању предузетничких иницијатива и тиме значајно допринети развоју привредних односа измеѓу Страна уговорница,

Споразумеле су се о следећем:

Члан 1.

Дефиниције

1. У смислу овог споразума:

Израз "улагања" означаваша сваку врсту средстава која улагач једне Стране уговорнице улаже, на територији друге Стране уговорнице, у складу са њеним законима и прописима и обухвата посебно, мада не и искључиво:

а) покретну и непокретну имовину и сва друга права својине ин рем, као штупу су хипотека, залога или јемство;

б) акције, обвезнице као и друге врсте хартија од вредности и учешћа у компанијама;

в) новчана потраживања или ма која друга потраживања по основу уговора која имају економску вредност;

г) права интелектуалне својине, као што су ауторска права и друга сродна права и права индустријске својине, као што су патенти, лиценце, индустријски дизајн или модели, трговачки знаци, као и goodwill, технички процеси и know-how;

д) концесије у складу са законима и прописима Стране уговорнице на чијој територији се врши улагање, укључујући концесије за истраживање, вађење и коришћење природних богатстава.

Промена облика у коме се средства улажу неће утицати на њихов карактер као улагања.

2. Израз "улагач" односи се на свако физичко лице или правно лице једне Стране уговорнице које улаже на територији друге Стране уговорнице.

а) физичко лице које има држављанство једне Стране уговорнице и улаже на територији друге Стране уговорнице.

б) правно лице установљено, основано или на други начин правоваљано организовано у складу са законима и прописима једне Стране уговорнице, које има седиште на

територији те Стране уговорнице и које улаже на територији друге Стране уговорнице.

3. Израз "приноси" означаваша износе које доноси улагање и обухвата посебно, мада не и искључиво: профит, капиталну добит, дивиденде, реинвестирани капитал, камате, ауторске хонораре, накнаде за патенте и лиценце, као и друге сличне накнаде.

4. Израз "територија" означаваша:

а) у случају Републике Македоније: територију Републике Македоније укључујући подручја копно, водене површине и ваздушни простор на коме у сагласности са својим законима и прописима и са меѓународним правом врши своја суверена права и јурисдикцију.

б) у случају Савезне Републике Југославије: територију Савезне Републике Југославије укључујући површину обухваћену копненим границама, као и подручје мора, морско дно и његово подземље ван територијалног мора на коме има суверена права и јурисдикцију у складу са својим законима и прописима и меѓународним правом;

Члан 2.

Подстицање и заштита улагања

1. Свака Страна уговорница ће подстицати и стварати повољне услове за улагаче друге Стране уговорнице како би вршили улагања на њеној територији и дозвољавати таква улагања у складу са својим законима и прописима.

2. Улагања улагача било које Стране уговорнице ће у свако време уживати правичан и равноправан третман, пуну заштиту и безбедност на територији друге Стране уговорнице.

Члан 3.

Национални третман и третман најповлашћеније нације

1. Свака Страна уговорница ће на својој територији обезбедити правичан и непристрасан третман

улагањима улагача друге Стране уговорнице. Овај третман неће бити мање повољан од оног који свака Страна уговорница обезбеђује улагањима сопствених улагача или улагача треће државе.

2. Свака Страна уговорница ќе на својој територији улагачима друге Стране уговорнице у погледу управљања, одржавања, коришћења, уживања или располагања њиховим улагањима обезбедити третман који није мање повољан од оног који додељује сопственим улагачима или улагачима трећих земаља, зависно од тога који је повољнији.

3. Одредбе ст. 1. и 2. овог члана неће се тумачити тако да обавезују једну Страну уговорницу да улагачима друге Стране уговорнице даје било какву погодност у третману, преференцијале или привилегије које прва Страна уговорница може додељивати:

а) царинској унији, слободној трговинској зони, монетарној унији или сличном меѓународном споразуму којим се оснивају овакве уније или други облици регионалне сарадње, чији било која Страна уговорница јесте или може постати потписник, или

б) било каквом меѓународном споразуму или аранжману који се у целости или делимично односи на опорезивање.

Члан 4.

Накнада губитака

Улагачима Стране уговорнице чија улагања на територији друге Стране уговорнице претрпе губитке услед рата или другог оружаног сукоба, ванредног стања, побуне, устанка или немира на територији друге Стране уговорнице, ова ќе обезбедити, у погледу повраћаја, обештећења, накнаде или другог начина измирења губитака, третман који неће бити мање повољан од оног који друга Страна уговорница даје сопственим улагачима или улагачима било

које треће државе. Плаќања по наведеном основу вршиће се без непотребног одлагања и биће слободно трансферабилна.

Члан 5.

Експропријација

Улагања улагача било које Стране уговорнице неће бити национализована, експроприсана, нити подвргнута мерама по дејству једнаким експропријацији или национализацији (у даљем тексту: "експропријација") на територији друге Стране уговорнице, осим у јавном интересу. Експропријација ће се вршити уз примену закона, на недискриминаторној основи, уз адекватну накнаду која ће се извршити без непотребног одлагања. Оваква накнада ће одговарати тржишној вредности експроприсаног улагања непосредно пре експропријације или пре него што је предстојећа експропријација постала опште позната чињеница, у зависности од тога шта се пре догодило, укључиваће камату обрачунату по основу LIBOR-а на годишњем нивоу до датума исплате, биће исплаћена без непотребног одлагања не дужег од 3 месеца и слободно трансферибилна.

Члан 6.

Трансфери

1. Свака Страна уговорница ће, након плаќања свих фискалних и других обавеза улагача друге Стране уговорнице, гарантовати улагачима друге Стране уговорнице, у складу са законима и прописима прве Стране уговорнице, слободан трансфер плаќања која се односе на њихова улагања, а посебно, мада не и искључиво:

- а) капитала и додатних износа за одржавање или повећање улагања;
- б) приноса у складу са чл. 1. овог споразума;
- в) средстава од отплате кредита и зајмова;
- г) прихода од потпуне или делимичне продаје или ликвидације улагања;
- д) износа плаћених у смислу чл. 4., 5. и 7. овог споразума.

2. Трансфери из става 1. овог члана вршиће се без непотребног одлагања у конвертибилној валути, по званичном курсу који важи на дан трансфера на територији Стране уговорнице где се улагање реализује.

Члан 7.

Суброгација

1. Ако Страна уговорница или њена овлашћена институција изврши плаћање сопственим улагачима према гаранцији коју је одобрила за улагање на територији друге Стране уговорнице, друга Страна уговорница ће признати:

а) доделу према закону или у складу са правном трансакцијом било ког права или потраживања улагача прве Стране уговорнице или њене овлашћене институције, као и

б) да је прва Страна уговорница или њена овлашћена институција према суброгацији овлашћена да остварује права или реализује потраживања улагача и преузеће обавезе које се односе на улагања.

2. Суброгирана права или потраживања неће премашивати првобитна права или потраживања улагача.

3. Суброгација права и обавеза осигураног улагача односи се такође и на трансфер плаћања који се врши у складу са чланом 6. овог споразума.

Члан 8.

Решавање спорова између Страна уговорница

1. Спорови Страна уговорница у вези са тумачењем или применом овог споразума решаваће се, у што је могуће већој мери, преговорима између Страна уговорница.

2. Ако се спор између Страна уговорница не може решити на овај начин у року од шест месеци од започињања преговора он ће, на захтев једне Стране уговорнице, бити поднесен арбитражном суду.

3. Арбитражни суд из става 2. овог члана ќе се конституисати на АД НОС основи, за сваки појединачни случај, на следећи начин: у року од три месеца од пријема захтева за арбитражу свака Страна уговорница ќе именовати једног члана суда. Ова два члана ќе у року од два месеца одабрати трећег члана суда - држављанина треће земље који ќе, уз сагласност обе Стране уговорнице, бити именован за председника суда.

4. Ако се у роковима утврђеним у ставу 3. овог члана не конституише арбитражни суд, и једна и друга Страна уговорница може, у одсуству споразума било које друге врсте, затражити од председника Меѓународног суда правде да обави потребна именовања. Ако је председник држављанин било једне или друге Стране уговорнице, или ако је на други начин спречен да обави ову функцију, затражиће се од потпредседника да обави потребна именовања. Ако је потпредседник држављанин било једне или друге Стране уговорнице, или ако је и он спречен да обави ову функцију, следећи по старешинству члан Меѓународног суда правде, који није држављанин било једне или друге Стране уговорнице, ќе бити замољен да обави потребна именовања.

5. Арбитражни суд ќе доносити одлуке на бази одредаба овог споразума, као и опште прихваћених принципа и правила меѓународног права. Арбитражни суд доноси одлуке већином гласова. Ове одлуке су коначне и обавезујуће за обе Стране уговорнице. Суд утврђује сопствену процедуру рада.

6. Свака Страна уговорница ќе сносити трошкове свог члана суда и његовог учешћа у арбитражном поступку. Трошкове председника и преостале трошкове подједнако ќе сносити обе Стране уговорнице.

Члан 9.

Решавање спорова између Стране уговорнице и улагача друге Стране уговорнице

1. Спорови између улагача једне Стране уговорнице и друге Стране уговорнице у вези са обавезама друге Стране уговорнице, по основу овог Споразума, а увези

са улагањима улагача прве Стране уговорнице, решаваће се у највећој могућој мери путем преговора.

2. Ако се спорови наведени у ставу 1. овог члана не могу решити преговорима у року од шест месеци од дана пријема писменог обавештења о настанку спора и једна и друга страна у спору ће имати право да поднесе захтев за решавање надлежном суду Стране уговорнице која је страна у спору.

3. Уместо примене одредаба става 2. овог споразума и једна и друга страна у спору може да упuti спор на арбитражно решавање:

а) АД НОС арбитражном суду сходно Арбитражним правилима Комисије Уједињених нација за меѓународно трговинско право (UNCITRAL), или

б) Меѓународном центру за решавање инвестиционих спорова, у случају да су обе Стране уговорнице потписнице Конвенције о решавању инвестиционих спорова између држава и држављана других држава, отворене за потписивање у Вашингтону 18. марта 1965. (Конвенција ICSID).

4. Пресуда ће бити коначна и обавезујућа за обе стране у спору и биће спроведена у складу са законима и прописима Стране уговорнице на чијој територији је улагање реализовано.

Члан 10.

Примена других одредби

Уколико закони Страна уговорница, односно садашњи или будући меѓународни споразуми између Страна уговорница или други меѓународни споразуми чији су потписници Стране уговорнице, садрже одредбе, којима се улагањима улагача друге Стране уговорнице, даје третман који је повољнији од третмана који се обезбеђује овим споразумом, такви закони и споразуми ће, у мери у којој су повољнији, имати превагу над овим споразумом.

Члан 11.**Консултације**

Представници Страна уговорница ће одржати консултације, када је потребно, у вези питања која се односе на примену овог споразума. Консултације ће се одржати на предлог једне Стране уговорнице у месту и у време које ће се уговорити дипломатским путем.

Члан 12.**Примена споразума**

Овај споразум примењиваће се на улагања на територији Стране уговорнице која, у складу са својим законима и прописима, врше улагачи друге Стране уговорнице од дана ступања на снагу овог Споразума.

Члан 13.**Ступање на снагу, трајање и престанак важења споразума**

1. Овај споразум подлеже ратификацији и ступиће на снагу на дан размене инструмената ратификације.

2. Овај споразум се закључује на период од десет година и аутоматски ће даље наставити да важи у сукцесивним периодима од по десет година, осим ако једна Страна уговорница писмено не обавести другу Страну уговорницу, најмање дванаест месеци пре истека рока, о својој намери да раскине споразум.

3. Када се ради о улагањима реализованим пре рока окончања овог споразума одредбе чл. 1. до 12. и даље ће важити у периоду од наредних десет година од тог датума.

У ПОТВРДУ ЧЕГА су доле потписана лица, ваљано овлашћена од својих влада, потписала овај споразум.

Сачињено у Скопју дана 4 септембар 1996 године у два оригинала, на македонском, српском и енглеском језику, с тим што су сви текстови подједнако аутентични. У случају разлике у тумачењу, енглески текст ће имати превагу.

ЗА ВЛАДУ РЕПУБЛИКЕ
МАКЕДОНИЈЕ

д-р Таки Фити, с.р.

ЗА САВЕЗНУ ВЛАДУ
САВЕЗНЕ РЕПУБЛИКЕ

ЈУГОСЛАВИЈЕ
Ѓорѓе Ширадовиќ, с.р.